

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Võttes aluseks Sillamäe Linnavalitsuse esitatud taotluse, haldusmenetluse seaduse § 4 lg 1, § 40, § 46, § 53 lg 1 p 4, veeseaduse § 2 lg 2, § 187 p 7, § 191 lg 1, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 1 p 1, § 59 lg 1 p 3 ning otsustab Keskkonnaamet:

1.1. Muuta Sillamäe Linnavalitsusele (registrikood 75003909; aadress Ida-Viru maakond, Sillamäe linn, Kesk tn 27, 40231) tähtajatut keskkonnaluba nr KL-514029 järgnevalt:

1.1.1. Lisada keskkonnaloale luba Sõtke jõe (VEE1066500) paisutamiseks Sillamäe III (PAIS010240) paisuga;

1.1.2. Määrata keskkonnaloaga nr KL-514029: nõuded Sõtke jõe paisutamise kohta Sillamäe III paisuga (loa tabel V9), meetmed, mis aitavad vähendada vee erikasutuse mõju ja nende täitmise tähtajad (loa tabel V16) ja nõuded teabe esitamiseks loa andjale (loa tabel V17);

1.1.3. Määrata Sillamäe I paisul (PAIS010220) lubatud paisutustasemed, ökoloogilise miinimumvooluhulga ja selle tagamise nõue (loa tabel V9 ja V17);

1.1.4. Määrata Sillamäe II paisul (PAIS010220) lubatud paisutustasemed, ökoloogilise miinimumvooluhulga ja selle tagamise nõue (loa tabel V9 ja V17);

1.1.5. Seada keskkonnaloale kõrvaltingimus, mille alusel on Keskkonnaametil õigus keskkonnaluba muuta ja lisada loale kalade läbipääsude tagamise kohustus;

1.2. Avalikustada keskkonnaloa nr KL-514029 andmise otsus ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded;

1.3. Jätta kehtivaks kõik ülejäänud keskkonnaloas nr KL-514029 toodud tingimused;

1.4. Korraldus jõustub selle teatavaks tegemisel Sillamäe Linnavalitsusele.

Käesolev korraldus on keskkonnaloa nr KL-514029 lahutamatu osa. Muudetud keskkonnaluba nr KL- 514029 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

Sillamäe Linnavalitsus^[1] (edapidi taotleja või ka loa omanik) esitas 15.11.2024 Keskkonnaametile nõuetekohase vee erikasutuse keskkonnaloa nr KL-514029 muutmise taotluse Sõtke jõe^[2] paisutamiseks Sillamäe III paisuga^[3] ning andmed Sillamäe I^[4] ja II^[5]

paisude paisutamisanndmete korrigeerimiseks (edaspidi *taotlus*).^[6]

Sillamäe Linnavalitsus omab tähajatut vee erikasutuse keskkonnaluba nr KL-514029 Sõtkes jõe paisutamiseks Sillamäe I ja Sillamäe II paisuga.

Keskkonnaamet on eelnevalt, 12.07.2023, 23.10.2023 ja 12.07.2024, saatnud kirjad, tuues välja veeloa muutmise vajaduse, sest veeloa andmise aluseks esitatud andmed ei vasta tegelikule olukorrale.^[7]

Veeseaduse (edaspidi *VeeS*) § 2 lg 2 ja keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) § 41 lg 1 p 1 alusel on tegemist vee erikasutuse keskkonnaloaga, mida edaspidi nimetatakse veeloaks. Veeluba on vajalik, kui paisutatakse veekogu (VeeS § 187 p 7).

2.2. Keskkonnaloa taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Keskkonnaamet rakendas keskkonnaloa taotluse menetlemisel avatud menetlust ning teavitas 06.12.2024 taotlejat ja menetlusosalisi taotluse menetlusse võtmisest.^[8]

Keskkonnaamet avaldas teate menetluse algatamise kohta ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded 06.12.2024 (KeÜS § 47 lg 2). Taotluse avalikustamise käigus ettepanekuid ega vastuväiteid ei esitatud.

Keskkonnaamet teavitas __.__.2025 veeloa nr KL-514029 muutmise korralduse eelnõu ja veeloa nr KL-514029 eelnõu (edaspidi *eelnõud*) valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning saatis eelnõud menetlusosalistele tutvumiseks ja arvamuse/vastuväidete esitamiseks^[9] (haldusmenetluse seadus, edaspidi HMS) 48 lg 1 ja 2, § 49 lg 1.

Sillamäe Linnavalitsus saatis 30.01.2025 eelnõude osas seisukoha.^[10]

04.02.2025 toimus Sillamäe Linnavalitsuse ja Keskkonnaameti vahel arutelu ning Keskkonnaamet otsustas menetluse kohta küsida lisateavet asjaosalistelt.^[11] HMS § 6 järgi on haldusorgan kohustatud välja selgitama menetletavas asjas olulise tähendusega asjaolud ja vajaduse korral koguma selleks tõendeid oma algatusel.

Transpordiamet saatis 16.02.2025 ja 21.02.2025 lisateabe.^[12]

11.03.2025 laekus teave Päästeametilt.^[13]

Aiandusühistu Sillamäe Sputnik ja Silpower AS saatsid lisainfo 13.03.2025.^[14]

Keskkonnaamet pikendas menetlustähtaega kuni 30.09.2025, et selgitada välja veemajanduskava erandite seadmise metoodika ja asjaolud.^[15]

Keskkonnaamet teavitas __.__.2025 täiendatud veeloa nr KL-514029 muutmise korralduse eelnõu ja veeloa nr KL-514029 eelnõu (edaspidi *eelnõud*) valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning saatis eelnõud menetlusosalistele tutvumiseks ja arvamuse/vastuväidete esitamiseks^[16] (haldusmenetluse seadus, edaspidi HMS) 48 lg 1 ja 2, § 49 lg 1.

Täiendatud eelnõudele *ei esitatud/esitati* ettepanekuid ja vastuväiteid.

3. KAALUTLUSED

Veeloa taotluse menetlemisel arvestab Keskkonnaamet konkreetset kujunenud situatsiooni kehtiva õigusruumi alusel. Samuti vaatab Keskkonnaamet üle taotleja õigused, kohustused ning võimalikud seatavad piirangud. Selleks, et hinnata taotletud tegevuse võimalikku keskkonnamõju ning vajalike meetmete tagamise võimalikkust, võttis Keskkonnaamet menetluse läbiviimisel aluseks taotluse ning olemasoleva teabe.

3.1. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse kaalumine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 3 lg 1 p 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 6 lg 1 alusel ei kuulu taotletav tegevus olulise keskkonnamõjuga tegevuste hulka, mille korral on keskkonnamõjude hindamine kohustuslik. Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruses nr 224 "Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu" (edaspidi määrus nr 224) on toodud tegevused, mille puhul on vajalik keskkonnamõju eelhindangu andmine.

Taotletav tegevus ei kuulu määrus nr 224 nimetatud tegevuste hulka, seega ei ole asjakohane keskkonnamõju hindamise vajalikkuse kaalumine.

3.2. Lubatav tegevus

Veeluba on kohustuslik, kui toimub veekogu paisutamine (VeeS § 187 p 7), välja arvatud juhul, kui vooluveekogu looduslikku veetaset tõstetakse kuni üks meeter või looduskaitseaduse (edaspidi *LKS*) § 51 lg 2 alusel kehtestatud lõhe, jõforelli ja harjuse kudemis- ja elupaigaks nimetatud veekogu veetaset rohkem kui 0,3 meetrit (VeeS § 188 lg 3). Sõtke jõgi eeltoodud nimistusse ei kuulu.

Taotleja taotleb Sõtke jõe paisutamist Sillamäe III paisuga. Sillamäe III pais asub Ida-Virumaal Sillamäe linnas 1 Tallinn-Narva tee L4 katastriüksusel^[17] (koordinaadid X: 6589640.57; Y: 713400.36).

Sillamäe III pais on muldkehal põhinev tamm pikkusega 380 m, laiusega 12 m ja kõrgusega 11 m. Kalle/langus 1:3. Muldel kulgeb Tallinn-Sankt Peterburi maantee laiusega 8 m. Varje laius 0,8 m. Rekonstrueeritud Maanteeameti poolt 2003. aastal rekonstrueerimisprojekti alusel. Regulaator-tornpõhjalise kolmekandilise äravoolutunneliga 2,0 x 2,3m, suletavate ülestõstetavate (altavanevate) terasest tasandvarjadega, millest ühe juhtimine täisautomaatne, 5 cm avanemisastmestike kaupa, kahe ülejäänu juhtimine käsitsirežiimil. Sillamäe III paisu taha on tekkinud Sõtke paisjärv (Sillamäe ülemine paisjärv)^[18].

3.3. Paisutamise nõuded

Paisutamise nõuded on kehtestatud VeeS ja keskkonnaministri 09.10.2019 määrusega nr 54 „Veekogu paisutamise, paisu likvideerimise ja veetaseme alandamise täpsustatud nõuded ning ökoloogilise miinimumvooluhulga määramise metoodika“ (edaspidi *määrus nr 54*).

3.3.1. Paisutamise mõjuala

Isikul, kes taotleb veeluba veekogu paisutamiseks, peab olema selleks tegevuseks kirjalik nõusolek maaomanikelt, kelle maa niiskusrežiimi paisutamine mõjutab (VeeS § 190 lg 4). Taotleja on Keskkonnaametile esitanud Sillamäe III paisu paisutamise mõjualas olevate kinnistute omanike nõusolekud.

AS Gaasivõrk^[19] on nõusoleku andmisel välja toonud, et on nõus veeloaga maaüksustele Tallinna mnt 4c (katastritunnus: 73501:008:0010) ja Tallinna mnt 4a (katastritunnus 73501:008:0020) järgnevatel tingimustel: 1) planeeritud veekogu paisutamisest tuleb eelnevalt teavitada AS-i Gaasivõrk esindajat edastades selleks teate e-posti aadressile avarii@gaas.ee; 2) maaüksustel Tallinna mnt 4c (katastritunnus: 73501:008:0010) ja Tallinna mnt 4a (katastritunnus 73501:008:0020) asuvad AS-ile Gaasivõrk kuuluvad gaasipaigaldised ei tohi sattuda veekogu paisutamisega vee alla; 3) maaüksustel Sõtke paisjärv 1 (katastritunnus: 73501:001:0874) ja Kasesalu (katastritunnus: 73501:001:0975) asuvad AS-le Gaasivõrk kuuluvad gaasipaigaldised, millele peab olema tagatud ligipääs 24/7.

Maa- ja Ruumiamet^[20] tõi nõusoleku andmisel välja, et ei ole vastuväiteid veeloaga taotlemiseks tingimusel, et loa andmisega ei kahjustata jätkuvalt riigi omandis olevate maade seisundit ega vähendada nende väärtust ning Maa-ametile ei kaasne nõusoleku andmisega rahalisi ega muid kohustusi.

3.3.2. Paisutustasemed ja veetasemete reguleerimine

Paisutamisega seotud kõrgeima, madalaima ja normaalpaisutustaseme absoluutkõrgus määratakse veeloas (määrus nr 54 § 2 lg 2). Kui paisu konstruktsioon ja tehniline lahendus ei võimalda reguleerida paisutustaset, võib veeloas määrata ainult normaalpaisutustaseme absoluutkõrguse (määrus nr 54 § 2 lg 3). **Paisutamist tuleb korraldada viisil, mis tagab veeloaga määratud paisutustasemed ja ökoloogilise miinimumvooluhulga säilitamise vesiehitisest allavoolu looduslikus voolusängis** (määrus nr 54 § 2 lg 1).

Madalaim paisutustase (MPT) on madalaim tase, milleni vesi võib normaalse käituse korral alaneda ning mis tuleneb ökoloogilisest miinimumvooluhulgast. Kõrgeim paisutustase (KPT) on kõrgeim veetase, mis on tehniliselt lubatav vaid lühikest aega erakorralistes (kevadsuurvesi, suur vihmaveetuly) oludes.

3.3.2.1. Sillamäe I pais

Taotleja esitas Sillamäe I paisu kohta ajakohased andmed paisutustasemete osas, tuues välja, et paisul on normaalpaisutustase (NPT) 5,19 (± 5 cm) m abs, kõrgeim paisutustase (KPT) 5,29 m abs ning madalaim paisutustase (MPT) 4,69 m abs.

Keskkonnaamet muudab veeluba vormi V9 vastavalt eeltoodud andmetele.

Sillamäe I paisul on konstruktsioon, mille aluse moodustab lüüsitammi ja tugipuude poolt moodustunud vett ärajuhtiv sille, mis on suletav hüdrotehniliste sulguritega.

Taotluse alusel, on ökoloogiline miinimumvooluhulk Sõtke jõgi Sillamäe I paisu lävendis (X: 6590815.65, Y: 713131.23) on $F=93 \text{ km}^2$ Qökol 95% = 0,15 m³/sek.

3.3.2.2. Sillamäe II pais

Sillamäe II paisu esitas taotleja järgnevad andmed paisutustasemete osas, tuues välja, et paisul on normaalpaisutustase (NPT) 8,19 m (± 5 cm) m abs, kõrgeim paisutustase (KPT) 8,29 m abs ning madalaim paisutustase (MPT) 7,89 m abs.

Keskkonnaamet muudab veeluba vormi V9 vastavalt välja toodud paisutustasemetele.

Paisu regulaator-laialäveline liigveelase ava on 7,0 m, mis on jaotatud seitsme 25 cm laiuse raudbetoonpostiga kaheksaks *ca* 65,6 cm laiuseks puitkilpidega suletavaks ülevooluavaks. Üle regulaatori kulgeb Kesk tänav, regulaatori komplektis on 6 m gabariidiga r/b sild, varjade teenindamiseks teenindussild, millel paikneb rööbastel inimjõul liigutatav käsivints-tõstuk sandoorkilpidega manööverdamiseks.

Taotluse kohaselt, on ökoloogiline miinimumvooluhulk Sõtke jõgi Sillamäe II paisu lävendis (X: 6590491.58, Y: 712951.47) on $F=92 \text{ km}^2$ Qökol 95% = 0,14 m³/sek.

3.3.2.3. Sillamäe III pais

Sillamäe III paisu paisutustasemed on järgnevad: normaalpaisutustase (NPT) 13,99 m (± 5 cm) m abs, kõrgeim paisutustase (KPT) 14,19 m abs ning madalaim paisutustase (MPT) 13,79 m abs.

Keskkonnaamet lisab välja toodud paisutustasemed veeloa vormile V9.

Sillamäe III paisul veetaseme hoidmise süsteem on automatiseeritud. Paisjärve veepinna jälgimine ja juhtimine toimub programmeeritava loogikakontrolleri abil ja lisaks on regulaatori juurde paigaldatud veemõõdulatt ning tähistatud maksimaalne veetase.

Paisul lubatud paisutustasemete jälgimiseks, peab paisudele olema paigaldatud mõõtelatt.

3.3.3. Paisjärves veetaseme alandamine ja paisjärve taastäitmine

Veetaseme alandamine paisu hooldus- või remonttööde puhul, tuleb kooskõlastada Keskkonnaametiga kirjalikult vähemalt kaks kuud enne planeeritavat tegevust.

Veetaset võib alandada kuni 30 cm ööpäevas, sette ja risu juhtimine paisust allavoolu ei ole lubatud. Veetaseme alandamise protsessi tuleb protokollida. Varjade eemaldamise algusaeg ja ulatus tuleb fikseerida kuupäeva ja kellaajaliselt, teha fotosid ja teavitada Keskkonnaametit töödega alustamisest. Kontrollida alanemist päeva jooksul paaritunniste intervallide kaupa ja veenduda, et allavoolu juhitud vesi on endiselt läbipaistev, ei kahjusta vahetult paisust allavoolu jõesängi ning paisu taha ei ole kogunenud risu. Kogunenud risu tuleb eemaldada. Kui vee läbipaistvus on muutunud, tuleb alandamine peatada 24 tunniks, kuna järeltuleb vesi kannab kaasa setteosakesi, see tähendab, et järgmist 0,3 m ei või alandada enne, kui on möödunud täiendav 24 tundi alates 0,3 m alandamisest. Olukord fikseerida protokollis, vee läbipaistvuse muutumisest teavitada Keskkonnaametit telefoni või e-posti teel. Kui vee läbipaistvus on muutunud ja alandamise ajal on ilmastik väga sajune, tuleb tööd peatada suuremate sadude lõpuni.

Paisjärve tühjendamisel ei tohi vooluhulk vahetult allavoolu jäävas veekogus ületada looduslikku äravoolu rohkem kui 2 korda. Eesmärk on vältida allavoolu võimalikku erosiooni.

Veetaseme tõstmise protsess tuleb protokollida. Veetaseme tõstmisega alustamisest tuleb kuupäeva ja kellaajaliselt teavitada Keskkonnaametit. Tööde kestel peab pidevalt olema tagatud ökoloogiline miinimumvooluhulk või looduslik äravool kui see on väiksem ökoloogilisest miinimumvooluhulgast.

Veetaseme tõus ei või olla kiirem kui 1 meeter ööpäevas. Paisveekogu täitmine normaalpaisutustasemeni peab toimuma järkude kaupa, 2-3 ööpäevaste vaheaegadega, kuni 1 m korraga. Täitmise käigus tuleb teha vähemalt kord päevas vaatlusi kõigi ehituselementide seisukorra kohta. Avariolukorra tekkimisel tuleb veekogu täitmine viivitamatult katkestada ja alustada selle tühjendamist.

Alandamise ja taastäitmise kohta koostatud protokollid tuleb esitada tööde lõppemisel Keskkonnaametile.

Keskkonnaamet toob välja, et üldised alandamise nõuded on kehtestatud määruses nr 54.

3.3.4. Hooldus

Loa omanik on kohustatud tagama paisude pideva tehnilise korrashoiu ja hoolduse. Paisude puuduste korral tuleb loa omanikul need likvideerida. Paisude remonttööd tuleb Keskkonnaametiga kooskõlastada.

Vähemalt kord kuus tuleb kontrollida paisudel veetaset ning paisu tehnilist seisukorda ja eemaldada ülevoolu ette kogunenud risu, jääummistused ja muud voolutakistused. Suurveeaegadel tuleb paisude ülevaatusi teostada sagedamini (kord nädalas), et vältida üleujutuse teket, eemaldades veetakistused.

Ülevaatused andmed ja tehtud tööd tuleb lisada kuupäevaliselt hoolduspäevikusse. Lisaks tuleb kontrolliaktile lisada fotod paisudest ning paisudest ülevoolu jäävast paisjärvelisest osast.

Keskkonnaamet seab veeloale lisaks kohustuse, et iga 5 aasta tagant tuleb loa omanikul tellida eksperthinnang Sillamäe paisu ehitustehnilise seisukorra kohta. Eksperthinnang tuleb esitada viienda aasta lõpuks, hiljemalt 31. detsembril keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS. Eksperthinnangust tuleb esitada järgnev teave: 1) milline on paisu ehitisosade seisukord; 2) milliseid parandus- ja korrastustöid ja millises ajaperspektiivis tuleks paisul teha.

3.3.5. Hoolduspäevik

Kõik veeloaga kohustuslikuks tehtud kogutavad andmed tuleb nende tekkimise järgselt kanda hoolduspäevikusse. Hoolduspäevikusse tuleb kanda: teostatud seire-paikvaatlus (vähemalt kord kuus); tehtud ehitus- ja hooldustööd; teave paisude tehnilise seisukorra kohta.

Hoolduspäevikut tuleb pidada viisil, et hoolduspäevik oleks vajadusel operatiivselt kättesaadav Keskkonnaametile. Hoolduspäevik (vähemalt kehtiva aasta kannetega) tuleb Keskkonnaametile esitada iga kalendriaasta lõpus, hiljemalt 31. detsembril. Päevik tuleb esitada keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTAS.

3.3.6. Seire

Paisutamise tulemusena kogunevad paisude taha valgalalt vooluveekogudesse jõudvad toitained ja setted, kuna paisutuselal voolukiirus väheneb ning settimise protsess paisutamise mõjualas olevates jõelõikudes suureneb. Toitainete rohked setted on heaks kasvupinnaseks vees elavatele taimedele ning bakteritele, põhjustades veekogu eutrofeerumist ning järvede ja jõgede kinnikasvamist.

Määrus nr 54 § 4 lg 1 alusel võib veeloale anda määrata vastavalt vajadusele veeloas: 1) veetaseme ja vooluhulga seire viisi, sageduse ja aja; 2) kalapääsu kaudu liikuvate kalade seire viisi, sageduse ja aja; 3) paisutamise tõttu paisu taha tekkiva settekihi paksuse ja pindala seire viisi, sageduse ja aja.

Keskkonnaamet lisab veeloale kohustuse, mille alusel peab loa omanik hiljemalt 01.01.2027 esitama tellitud mõõdistuse paisutamise tõttu Sillamäe III paisu taha, Sõtke

paisjärve (Sillamäe ülemine paisjärv) kogunenud settekihi paksuse ja pindala kohta.

Vastavast eksperthinnangust peab selguma edasine tegevuskava sette seire või eemalduse osas.

3.3.7. Veemajanduskava ja kalade läbipääs

VeeS § 32 lg 1 kohaselt on pinnavee kaitse eesmärk pinnaveekogumite, sealhulgas tehisveekogumite, tugevasti muudetud veekogumite ning pinnaveekogumiga hõlmamata veekogude, sealhulgas territoriaalmere, vähemalt hea seisund. Euroopa Liidu veepoliitika raamdirektiivi (200/60/EÜ) alusel on kõikidel liikmesriikidel kohustus iga valgalapiirkonna ehk vesikonna jaoks koostada veemajanduskava (edaspidi *VMK*).

Keskkonnaministri 16.04.2020 määruse nr 19 „Pinnaveekogumite nimekiri, pinnaveekogumite ja territoriaalmere seisundiklasside määramise kord, pinnaveekogumite ökoloogiliste seisundiklasside kvaliteedinäitajate väärtused ja pinnaveekogumiga hõlmamata veekogude kvaliteedinäitajate väärtused“ lisa 1 kohaselt asuvad Sillamäe I, II ja III pais veekogumil Sõtke Vaivara raudteejaama truubist suudmeni (Sõtke_2).

Sõtke jõe veekogumi Sõtke_2 koondseisund^[21] on 2023. aasta seisuga halb. Halva seisundi põhjustajaks on: 3 paisu/paisjärve, tiheasualaga kaasnevad mõjud, äravoolu reguleerimine (Sillamäe I, II ja III paisud), Aare pais, paisjärv. Keemilise halva seisundi põhjustaja on elavhõbe (Hg) kalas. Sõtke_2 on tugevasti muudetud veekogum. Seega mõjutavad Sillamäe paisud ja paisjärv Sõtke jõge ning takistavad veekogumi hea seisundi saavutamist. Veekogumi hea seisund tuleb saavutada 2027. aastaks.

Paisu omanik või valdaja on kohustatud tagama paisul vee-elustiku kaitse, sealhulgas Keskkonnaameti nõudmisel kalade läbipääsu nii paisust üles- kui ka allavoolu VeeS § 174 lg 3 nimetamata veekogudel (VeeS § 174 lg 5 p 2).

2013. aasta paisude inventariseerimisandmete kohaselt on Sõtke jõgi liigirikas forellijõgi, kus esineb siirdekaladele sobilikke elupaiku. Kalade läbipääsu vajalikkust on hinnatud 5-palli süsteemis hindega „2“, tehnilise teostatavuse osas on leitud, et teostatav lahendus puudub ja kalade läbipääsu vajalikkuse koondhinnang on „5“ ehk kalade läbipääsu ei ole vaja tagada.

Veemajanduskava dokumendi „Tugevasti muudetud veekogumite määramine. Lisa 2 Ida-Eesti vesikond (C.1)“^[22] (edaspidi *TMV dokument*) kohaselt esines seirepüügil alamjooksul Sillamäe lõigus registreeriti 10 kalaliiki: haug, särp, säinas, turb, nurg, latikas, trulling, ahven, kiisk ja ümarmudil. Püügitingimused olid head. Seireala oli kogu ulatuses hästi läbipüütav, põhi oli nähtav 90% ulatuses. Indikaatorliikidest puudus forell. Jõesilmu vastsete puudumist ei arvestatud, kuna silmuvastsetele sobilikud elupaigad seirelõigus puudusid. Tüübispetsiifilistest liikidest esines arvukalt särpe ja ahvenat. Haugi ja trullingu arvukus vastas seirelõigu elupaigalisele kvaliteedile, turba esines vähearvukalt. Puudusid teib, lepamaim (hävinud?), luts, ogalik ja võldas. Säinas, nurg, latikas, kiisk ja ümarmudil määratleti mitte-tüübiomasteks liikideks.

Kalastiku seisund hinnati seirepüügi põhjal kesiseks (JKI 0,05). Varem on Sillamäe lõigus kalastikku seiratud 2009. ja 2015. aastal. Mõlemal korral hinnati kalastiku seisund seirelõigus halvaks. Peamiseks surveteguriks kalastiku jaoks on jõel olevad paisud ja paisjärved, mis isoleerivad 1,0 km pikkuse jõe suudme-eelse osa ülejäänud jõest. Paisjärved halvendavad jõe vee kvaliteeti ning hüdroloogilist režiimi.

TMV dokumendis toodi välja veel, et kuna Sõtke jõe alamjooks on väga suure languga (ca 6 km pikkusel lõigul Vaivara seirelõigust kuni jõe suudmeni on jõe langus 28 m ehk lang ca 4,7 m/km), siis peaks looduslikes oludes jõkke lisanduma rohkesti allikalist toidet. Ligikaudselt võiks eeldada, et looduslikes oludes suureneks jõe madalvee-aegne vooluhulk viimasel 6 km-l vähemalt kahekordseks. Paisjärvede tõttu aga hoopis kahaneb jõe madalvee-aegne vooluhulk alamjooksul. Paisjärvedes toimuvad ka vee temperatuuri ebasoodsad muutused ning aegajalt korduvate veeõitsengutega kaasneb orgaaniline reostus ja vee gaasirežiimi halvenemine jões allpool paise.

Sillamäe linna arengukavas 2023-2027 aastaks^[23] (LK 29) on toodud järgnev: „Sõtke jõe tammidel tagada võimalused kalade liikumiseks vastavalt õigusaktidele ja veelubadele.“

Veekogumi seisundihinnangut, paisude inventariseerimisandmeid ning Sillamäe linna arengukava arvesse võttes, on Keskkonnaamet seisukohal, et Sõtke jõel, Sillamäe paisudel, on vajalik tagada kalade läbipääs. Samas on Keskkonnaamet kogunud haldusmenetluse raames teavet ja selgitanud, et Sõtke jõe hea seisundi saavutamise osas tuleks kaaluda Sillamäe paisudel erandit.

Kui hea seisundi saavutamiseks vajalikke meetmeid rakendada ei ole võimalik, siis on võimalik rakendada leebemat keskkonnaeesmärki, see tähendab erandit (VRD artikli 4 lg 5). VeeS § 40 lg 1 kohaselt saab seada veekogumi seisundi veekaitse eesmärgist (hea seisundi tagamine) leebema eesmärgi üksnes juhul, kui veekogumi seisund on looduslike tingimuste või VeeS § 44 kohaselt kindlaks tehtud inimtegevuse mõju tõttu niivõrd halb, et eesmärgi saavutamine on võimatu või võimalik ebaproportsionaalselt suurte kuludega ja kui: 1) inimtegevusest saadavaid keskkonnavõi sotsiaal-majanduslikke hüvesid ei ole võimalik saada muul, keskkonda säästvamal ja kulutõhusamal viisil; 2) on tagatud pinnaveekogumi parima võimaliku ökoloogilise ja keemilise seisundi saavutamine, võttes arvesse inimtegevuse mõju, mida ei ole võimalik mõistlikult vältida; 3) põhjaveekogumi hea seisundi võimalikud muutused on minimaalsed, võttes arvesse mõju, mida inimtegevuse või saastatuse iseloomu tõttu ei ole võimalik mõistlikult ära hoida; 4) on tagatud, et veekogumi seisund ei halvene. Nimetatud sätte rakendamine eeldab kindlate tingimuste olemasolu (keskkonnakasutuse vältimatu vajadus, alternatiivse lahenduse puudumine).

Uue VMK perioodi (2028-2033) ajakohastamise raames hindab Kliimaministeerium üle varasemalt seatud erandid ning uute erandite seadmise vajaduse. Seega on Keskkonnaamet seisukohal, et ei ole põhjendatud kalade läbipääsude tagamise nõudmine Sillamäe paisudel, juhul kui Sõtke jõe veekogumitele peaks kohalduma erand Sillamäe paisude osas. **Eelnevast**

tulenevalt, hindab Keskkonnaamet kalapääsude rajamise vajalikkust Sillamäe I, Sillamäe II ja Sillamäe III paisudel uuesti, pärast 2028-2033 aasta VMK kinnitamist ja täiendavate andmete laekumist. Sellest tulenevalt seab Keskkonnaamet veeloale kõrvaltingimuse, mille alusel on Keskkonnaametil õigus veeluba muuta, lisades loale kalade läbipääsude tagamise kohustuse (HMS § 53 lg 1 p 4).

Keskkonnaametil on õigus kehtestada kõrvaltingimus, arvestades, et haldusakti andmine tuleb otsustada halduse kaalutusõiguse alusel (HMS § 53 lg 2 p 3).

3.3.8. Hüdroenergia kasutamine

Hüdroenergiat ei ole lubatud kasutada.

3.3.9. Paisutamise likvideerimine

Juhul, kui loa omanik kavandab paisutuse likvideerimist või veetaseme alandamist tasemele, milleks veeluba enam vaja ei ole, peab loa omanik esitama Keskkonnaametile VeeS § 196 lg 2 p 9 alusel taotluse veekeskkonnariskiga tegevuse registreerimiseks.

3.3.10. Seiretulemuste esitamine

Kõik seireandmed tuleb esitada Keskkonnaametile keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS.^[24]

3.4. Otsekohalduvad nõuded

Veeloaga kaasnevad käitajal seadusandlusest tulenevad õigused ja kohustused. Loa omanik peab järgima VeeS ja selle alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et seadusandlusest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda veeloale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Loa omaja meelepea“.^[25] Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehelt.

3.5. Keskkonnaloa kehtivus

Taotleja taotleb Sõtke jõe tähtajatut paisutamist Sillamäe III paisuga. Veeluba tähtajatu, välja arvatud, kui vee erikasutus on ühekordne või kui põhjavett võetakse kehtestatud põhjaveevarust (VeeS § 189 lg 1). Paisutamise mõjualas olevate kinnistute omanike nõusolekud on antud tähtajatu kehtivusega. Lähtudes eelnevast annab tähtajatu loa Sõtke jõe paisutamiseks Sillamäe III paisuga.

Vastavalt KeÜS § 62 lg 2 p 2 tunnistab loa andja veeloa kehtetuks, kui loa omaja ei täida loaga või õigusaktiga sätestatud nõudeid.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

-
- [1] Registrikood 75003909; aadress Ida-Viru maakond, Sillamäe linn, Kesk tn 27, 40231.
- [2] Keskkonnaregistrikood VEE1066500.
- [3] Eesti Looduse infosüsteemi kood PAIS010240.
- [4] Eesti Looduse infosüsteemi kood PAIS010220.
- [5] Eesti Looduse infosüsteemi kood PAIS010230.
- [6] Registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 18.11.2024 nr DM-129465-5 all.
- [7] Registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 12.07.2023 nr DM-124651-3 all, 23.10.2023 DM-124651-4 all ja 12.07.2024 nr DM-124651-6 all.
- [8] Registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 06.12.2024 nr DM-129465-6 ja DM-129465-7 all.
- [9] Registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 27.01.2025 nr DM-129465-9 all.
- [19] Registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 30.01.2025 nr DM-129465-10 all.
- [11] Registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 13.02.2025 ja 14.02.2025 nr DM-129465-11 all, DM-129465-12 all, DM-129465-13 all ja DM-129465-14 all .
- [12] Registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 17.02.2025 ja 25.02.2025 nr DM-129465-16 ja DM-129465-17 all.
- [13] Registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 11.03.2025 nr DM-129465-18 all.
- [14] Registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 13.03.2025 nr DM-129465-19 ja DM-129465-20 all.
- [15] Registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 30.05.2025 nr DM-129465-21 all.
- [16] Registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS __.__.2025 nr DM-129465-__ all.
- [17] Registriora nr 3716108; katastritunnus 73501:005:0010.
- [18] Keskkonnaregistrikood VEE2085110.
- [19] Registrikood 12503841; aadress Liivalaia tn 9, Kesklinna linnaosa, Tallinn, Harju maakond.
- [20] Registrikood 70003098; aadress Mustamäe tee 51, Kristiine linnaosa, Tallinn, Harju maakond, Eesti.
- [21] <https://keskkonnaportaal.ee/et/teemad/vesi/pinnavesi/pinnaveekogumite-seisundiinfo>.
- [22] <https://kliimaministeerium.ee/sites/default/files/documents/2022-10/Tugevasti%20muudetud%20veekogumite%20m%C3%A4%C3%A4ramine%20Lisa%20%20Ida-Eesti%20vesikond.pdf>.
- [23] <https://www.sillamae.ee/arengukava2>.
- [24] [Korkas.envir.ee](https://korkas.envir.ee).
- [25] <https://keskkonnaamet.ee/keskkonnakasutus-kiirus/keskkonnakaitseluba/loa-omaja-meelespea>.

Karina Laasik
juhtivspetsialist
veeosakond